

İlk Yayın: 15 Mayıs 2008
Sürüm: 2.0
Son Güncelleme: Eylül 2026
Onaylayan Organ: Genel Kurul
Gözden Geçirme: Her yıl Kasım

Sosyal Yardım Politikası

1. Giriş

Özürlüler Vakfı, sosyal yardımı yalnızca belirli bir ihtiyacın karşılanması olarak değil; bireylerin yaşam koşullarını güçlendiren, temel ihtiyaç ve hizmetlere erişimlerini destekleyen ve toplumsal yaşama katılımlarının önündeki güçlüklerin azaltılmasına katkı sağlayan bir dayanışma alanı olarak ele alır.

Sosyal yardım süreçlerinde kişilerin yalnızca ekonomik durumları, engellilikleri, sağlık durumları veya başka bir özellikleri üzerinden tanımlanmaması; yaşam koşullarının, ihtiyaçlarının ve karşılaştıkları güçlüklerin bütüncül biçimde değerlendirilmesi esastır.

Vakıf, sosyal yardım faaliyetlerini insan onuruna saygı, ihtiyaç temelinde değerlendirme, eşitlik, ayrımcılık yapmama, tarafsızlık, zarar vermeme, katılım, mahremiyet, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda yürütür.

Sosyal yardım alan kişiler, yardımın pasif alıcıları olarak değil; kendi ihtiyaçlarını, tercihlerini ve önceliklerini ifade etme hakkına sahip bireyler olarak kabul edilir.

2. Amaç

Bu Politikanın amacı, Özürlüler Vakfı tarafından yürütülen sosyal yardım faaliyetlerinin temel ilkelerini ve kurumsal uygulama çerçevesini belirlemektir.

Politika; sosyal yardım başvurularının alınması, ihtiyaçların değerlendirilmesi, önceliklerin belirlenmesi, kararların verilmesi, yardımların sağlanması, gerektiğinde uygun hizmetlere yönlendirme yapılması, süreçlerin izlenmesi ve ihtiyaçların yeniden değerlendirilmesine ilişkin temel esasları düzenler.

Sosyal yardımların adil, tutarlı, şeffaf, güvenli ve insan onuruna uygun biçimde yürütülmesini sağlamak bu Politikanın temel amacıdır.

3. Kapsam

Bu Politika, Özürlüler Vakfı tarafından doğrudan veya iş birliği yapılan kurum ve kuruluşlar aracılığıyla yürütülen sosyal yardım faaliyetlerini kapsar.

Politika; sosyal yardım için başvuran veya sosyal yardımdan yararlanan kişiler ile bu süreçlerde görev alan Vakıf çalışanlarını, gönüllüleri, uzmanları, hizmet sağlayıcıları ve iş birliği yapılan kurum ve kuruluşları ilgili oldukları ölçüde kapsar.

4. Temel İlkeler

4.1. İnsan onuruna saygı

Sosyal yardım süreçlerinin bütün aşamalarında kişilerin insan onuru, özel yaşamı, tercihleri ve kişisel sınırları korunur.

Hiç kimse sosyal yardım talep ettiği veya aldığı için küçük düşürücü, damgalayıcı, ayrımcı veya teşhir edici bir tutuma maruz bırakılamaz.

4.2. İhtiyaç temelinde değerlendirme

Sosyal yardım kararlarının temelini kişinin veya hanenin gerçek ve güncel ihtiyaçları oluşturur.

Değerlendirmede tek bir ölçüte dayanılmaz. Ekonomik koşulların yanı sıra sağlık durumu, hane yapısı, bakım sorumlulukları, çocukların durumu, yaşam koşulları, düzenli gelir ve sosyal güvence durumu, zorunlu giderler ve kişinin veya hanenin yaşamını etkileyen diğer koşullar birlikte değerlendirilir.

4.3. Engelliliğin tek başına ihtiyaç ölçütü olmaması

Engellilik, tek başına sosyal yardım ihtiyacının bulunduğu veya bulunmadığı sonucunu doğurmaz.

Engellilik nedeniyle ortaya çıkan ek giderler, destek ve bakım gereksinimleri, sağlık ve rehabilitasyon ihtiyaçları, çalışma yaşamına ve toplumsal yaşama katılımı etkileyen koşullar ile kişinin veya hanenin yaşam koşulları ihtiyaç değerlendirmesinde dikkate alınır.

4.4. Eşitlik ve ayrımcılık yapmama

Başvurular kişilerin kişisel özellikleri veya yaşam koşulları nedeniyle ayrımcılığa uğramadan değerlendirilir.

Farklı koşullardaki kişilere aynı şekilde davranmanın her zaman adil sonuç doğurmayabileceği gözetilir.

Değerlendirmede gerçek ihtiyaçların ve kişilerin karşılaştığı farklı koşulların dikkate alınması esastır.

4.5. Tarafsızlık ve bağımsız değerlendirme

Sosyal yardım kararları kişisel ilişkilerden, bağışçı tercihlerinden, siyasi veya ticari etkilerden bağımsız olarak alınır.

Bağışçıların veya üçüncü kişilerin belirli bir kişiye yardım verilmesi ya da verilmemesi yönündeki talepleri Vakfın ihtiyaç değerlendirmesinin yerine geçmez.

4.6. Zarar vermeme

Sosyal yardımın kişiye veya haneye yeni bir zarar, güvenlik riski, damgalanma, dışlanma veya hak kaybı yaratmaması gözetilir.

Yardımanın biçimi, sağlanma yöntemi ve iletişimi belirlenirken ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçlar değerlendirilir ve mümkün olduğunca önlenir.

4.7. Katılım ve kişinin kendi görüşü

Başvuru sahibi kendi durumunu, ihtiyaçlarını ve önceliklerini doğrudan ifade edebilmelidir.

Engelli bireylerin kendi görüş ve tercihleri esastır. Aile üyesi, bakım veren, refakatçi, yasal temsilci veya başka bir destek kişisi gerektiğinde sürece katkı sağlayabilir; ancak bu destek mümkün olan durumlarda kişinin kendi görüşünün yerine geçmez.

4.8. Mahremiyet ve gizlilik

Sosyal yardım talep etmek, kişinin özel yaşamına ilişkin bilgilerin sınırsız biçimde toplanmasına veya paylaşılmasına izin verdiği anlamına gelmez.

Yalnızca değerlendirme ve yardım süreci için gerekli bilgiler talep edilir. Kişisel bilgiler ve belgeler yetkisiz kişilerle paylaşılmaz.

4.9. Şeffaflık ve hesap verebilirlik

Başvuru sahiplerine sürecin temel aşamaları, gerekli bilgi ve belgeler, değerlendirme yöntemi ve kendilerini ilgilendiren kararlar hakkında açık ve anlaşılır bilgi verilir.

Sosyal yardım kararları kayıt altına alınır ve Vakfın kurumsal denetim ve hesap verebilirlik süreçlerine tabidir.

5. Başvuru

Sosyal yardım başvuruları Vakfın belirlediği başvuru yolları üzerinden alınır.

Başvurunun mümkün olduğunca kişinin kendisi tarafından yapılması esastır. Kişinin başvuru yapmasını güçleştiren koşulların bulunması hâlinde aile üyesi, yasal temsilci veya destek sağlayan başka bir kişi başvuru sürecine yardımcı olabilir.

Başvuru sırasında yalnızca ihtiyacın değerlendirilmesi için gerekli bilgi ve belgeler talep edilir.

Başvurunun alınması, sosyal yardımın otomatik olarak sağlanacağı anlamına gelmez.

6. İhtiyaç ve Sosyal Durum Değerlendirmesi

Her başvuru kendi koşulları içinde ve bütüncül biçimde değerlendirilir.

Değerlendirme yalnızca beyan edilen gelir, engellilik durumu veya tek bir belge üzerinden yapılmaz. Kişinin ve hanenin yaşam koşullarının ve ihtiyacın niteliğinin mümkün olduğunca doğru anlaşılması amaçlanır.

Gerekli durumlarda başvurunun niteliğine uygun belge, rapor veya uzman görüşü talep edilebilir. Değerlendirme için gerekli olmayan bilgi ve belgeler istenmez.

Kişinin kendi anlatımı ve ifade ettiği ihtiyaçlar değerlendirme sürecinin önemli bir parçasıdır.

Gerekli durumlarda ve kişinin mahremiyeti gözetilerek sosyal inceleme veya yerinde değerlendirme yapılabilir.

7. Önceliklendirme ve Karar

Vakfın mevcut kaynaklarının bütün başvuruları aynı anda karşılamaya yeterli olmadığı durumlarda sosyal yardımlar ihtiyaçların aciliyeti ve ağırlığı dikkate alınarak önceliklendirilir.

Önceliklendirmede kişinin veya hanenin temel yaşam koşulları, sağlık ve güvenlik durumu, çocukların esenliği, bakım sorumlulukları, gelir ve sosyal güvence durumu, zorunlu giderleri, mevcut destekleri ve ihtiyacı kendi imkânlarıyla karşılayabilme durumu birlikte değerlendirilir.

Hiçbir kişi yalnızca engelli olması veya belirli bir gruba mensup olması nedeniyle otomatik olarak sosyal yardım almaya hak kazanmış ya da öncelikli kabul edilmiş sayılmaz.

Kararlar tutarlı, açıklanabilir ve gerektiğinde gözden geçirilebilir nitelikte olmalıdır.

8. Kararın Bildirilmesi

Başvurunun değerlendirilmesi sonucunda verilen karar, başvuru sahibine uygun ve anlaşılır bir yöntemle bildirilir.

Başvurunun karşılanamaması durumunda, kişinin talebi hâlinde kararın temel gerekçesi hakkında bilgi verilir.

Başvuru sahibine, kararla ilgili yeniden değerlendirme talebinde bulunabileceği veya geri bildirim verebileceği yollar hakkında bilgi sağlanır.

9. Sosyal Yardımın Sağlanması

Sosyal yardım, yapılan değerlendirme sonucunda belirlenen gerçek ihtiyaca uygun biçimde sağlanır.

Yardımanın biçimi, kapsamı ve süresi; ihtiyacın niteliğine, mevcut kaynaklara ve Vakfın uygulama kapasitesine göre belirlenir.

Sosyal yardımın sağlanması kişiye Vakfa karşı siyasi, dini, ticari veya kişisel herhangi bir yükümlülük doğurmaz.

Hiçbir kişiden aldığı yardım karşılığında Vakfın tanıtımına katılması, görüntü vermesi, yaşam hikâyesini paylaşması, bağışçılarla görüşmesi veya benzeri bir faaliyette bulunması istenemez.

10. Acil ve Öncelikli Durumlar

Kişinin sağlığını, güvenliğini veya temel yaşam koşullarını ciddi biçimde etkileyen ve gecikmesi hâlinde telafisi güç sonuçlar doğurabilecek ihtiyaçlar öncelikli olarak değerlendirilebilir.

Acil değerlendirme yapılması, gerekli kayıt, güvenlik ve kontrol süreçlerinin ortadan kaldırılması anlamına gelmez.

11. Yönlendirme ve Diğer Hizmetlere Erişim

Vakfın bir ihtiyacı doğrudan karşılayamaması, kişinin başka bir hizmet veya sosyal haktan yararlanma imkânının araştırılmasına engel değildir.

Uygun ve mümkün olduğu durumlarda başvuru sahibi; kamu kurumları, yerel yönetimler, sağlık ve sosyal hizmet kuruluşları veya ilgili diğer hizmetlere yönlendirilebilir.

Yönlendirme yapılırken kişinin bilgisi ve tercihleri gözetilir. Kişisel bilgiler gerekli hukuki dayanak veya kişinin uygun bilgilendirilmesi olmaksızın başka kurumlarla paylaşılmaz.

Sosyal yardımın, mümkün olduğunda kişinin mevcut hak ve hizmetlere erişimini güçlendirmesi ve yalnızca kısa süreli ihtiyacın karşılanmasıyla sınırlı kalmaması gözetilir.

12. Değişen İhtiyaçların Yeniden Değerlendirilmesi

Sosyal yardım ihtiyacının sürekli ve değişmez olduğu varsayılmaz.

Kişinin veya hanenin ekonomik, sağlık, bakım veya yaşam koşullarında önemli bir değişiklik meydana gelmesi hâlinde ihtiyaç yeniden değerlendirilebilir.

Düzenli veya tekrarlanan yardımlar belirli aralıklarla gözden geçirilebilir.

İhtiyacın ortadan kalkması, önemli ölçüde değişmesi veya başka kaynaklardan karşılanmaya başlanması durumunda yardımın kapsamı değiştirilebilir veya yardım sonlandırılabilir.

Yeniden değerlendirme, kişiyi cezalandırmak veya yardımdan çıkarmak amacıyla değil; mevcut ihtiyacın güncel ve adil biçimde belirlenmesi amacıyla yapılır.

13. İnsan Onuru ve Mahremiyet

Sosyal yardım faaliyetlerinde kişilerin yoksulluk, engellilik, hastalık veya diğer yaşam koşulları bağış toplamak, tanıtım yapmak veya kamuoyu oluşturmak amacıyla istismar edilemez.

Kişilerin isimleri, görüntüleri, sağlık bilgileri, aile koşulları veya yaşam hikâyeleri gerekli bilgilendirme ve geçerli izin olmaksızın kullanılamaz.

Yardımanın teslimi sırasında kişinin sosyal yardım aldığı gereksiz biçimde görünür hâle getirilmesinden kaçınılır.

Sosyal yardım alan kişiler ile bağışçıların doğrudan bir araya getirilmesi yardımın koşulu hâline getirilemez.

14. Kişisel Veriler ve Kayıt

Başvurulara ilişkin kişisel veriler yalnızca gerekli olduğu ölçüde toplanır, kullanılır ve saklanır.

Sağlık bilgileri ve diğer özel nitelikli kişisel veriler özel dikkatle korunur.

Sosyal yardım kayıtları; kararların izlenebilirliğini, kaynakların doğru kullanımını ve kurumsal hesap verebilirliği sağlayacak şekilde tutulur.

Kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasında Vakfın Veri ve Dijital Güvenlik Politikası ile yürürlükteki mevzuat esas alınır.

15. Geri Bildirim, İtiraz ve Yeniden Değerlendirme

Başvuru sahipleri ve sosyal yardım alan kişiler süreç hakkında soru sorabilir, geri bildirimde bulunabilir, şikâyetlerini iletebilir ve verilen kararın yeniden değerlendirilmesini talep edebilir.

Bir başvurunun kabul edilmemesi, kişinin koşullarının değişmesi veya yeni bir ihtiyacın ortaya çıkması hâlinde yeniden başvurmasına engel değildir.

Geri bildirimde, şikâyetle veya yeniden değerlendirme talebinde bulunulması kişinin mevcut veya gelecekteki sosyal yardım başvurularını olumsuz etkileyemez.

Başvurular Vakfın Kapsayıcı Geri Bildirim ve Yanıt Politikası doğrultusunda ele alınır.

16. Çocuklar ve Koruma Gerektiren Durumlar

Çocukları ilgilendiren sosyal yardım kararlarında çocuğun üstün yararı gözetilir.

Çocuğun görüşünün alınmasının uygun olduğu durumlarda görüşü yaşı ve gelişim düzeyi dikkate alınarak değerlendirilir.

Sosyal yardım sürecinde ihmal, istismar, sömürü, şiddet veya kişinin güvenliğini tehdit eden başka bir durumun fark edilmesi hâlinde Vakfın Koruma Politikası doğrultusunda hareket edilir.

Sosyal yardım ihtiyacının değerlendirilmesi, koruma gerektiren bir durumun göz ardı edilmesine gerekçe oluşturamaz.

17. Çıkar Çatışması ve Uyumsuz Yönlendirme

Sosyal yardım kararında görev alan kişiler, başvuru sahibiyle kişisel, ailevi, mali veya başka bir ilişkisinin tarafsız karar vermesini etkileyebileceği durumları bildirir.

Hiçbir çalışan, gönüllü, yönetici, bağışçı veya üçüncü kişi kişisel ilişkisini veya konumunu kullanarak bir başvurunun diğer başvuruların önüne geçirilmesini talep edemez.

Şüpheli veya uygunsuz yönlendirmeler kayıt altına alınır ve Vakfın ilgili politika ve süreçleri doğrultusunda değerlendirilir.

18. Görev ve Sorumluluklar

Yönetim Kurulu, bu Politikanın kurumsal düzeyde uygulanmasının gözetiminden sorumludur.

Sosyal yardım süreçlerinde görev alan çalışanlar ve ilgili uzmanlar; başvuruların tarafsız biçimde değerlendirilmesinden, gerekli kayıtların tutulmasından, kişisel bilgilerin korunmasından ve süreçlerin bu Politikaya uygun yürütülmesinden sorumludur.

Gönüllüler, hizmet sağlayıcılar ve iş birliği yapılan kuruluşlar, görev aldıkları ölçüde bu Politikanın insan onuru, gizlilik, ayrımcılık yapmama ve zarar vermeme ilkelerine uymakla yükümlüdür.

19. İzleme, Öğrenme ve İyileştirme

Vakıf, sosyal yardım faaliyetlerini yalnızca sağlanan yardım miktarı veya ulaşılan kişi sayısı üzerinden değerlendirmez.

Başvurular, karşılanan ve karşılanamayan ihtiyaçlar, tekrar eden ihtiyaçlar, geri bildirimler ve uygulamada ortaya çıkan sorunlar belirli aralıklarla değerlendirilir.

Elde edilen deneyim ve bulgular sosyal yardım uygulamalarının geliştirilmesinde, kaynakların planlanmasında ve değişen ihtiyaçların belirlenmesinde kullanılır.

İzleme faaliyetleri kişilerin insan onuru, mahremiyeti ve kişisel verilerinin korunması gözetilerek yürütülür.

20. Hukuki, Ulusal ve Uluslararası Dayanaklar

Bu Politika; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, sosyal yardım ve sosyal hizmetlere ilişkin yürürlükteki mevzuat, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili diğer ulusal mevzuat dikkate alınarak uygulanır.

Politikanın uluslararası yaklaşımında; Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (CRPD) başta olmak üzere, özellikle Sözleşmenin yeterli yaşam standardı ve sosyal korunma hakkını düzenleyen 28. maddesi ile insan hakları, eşitlik, ayrımcılık yapmama, insan onuru ve katılıma ilişkin uluslararası düzenlemeler ve sosyal yardım alanındaki kabul görmüş hesap verebilirlik ilkeleri dikkate alınır.

21. Yürürlük ve Gözden Geçirme

Bu Politika, Özürlüler Vakfı Genel Kurulu tarafından 20 Şubat 2008 tarihinde onaylanmış ve 15 Mayıs 2008 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Politika 16 Mayıs 2024 tarihinde güncellenmiş; yapılan son gözden geçirme ve düzenlemelerle Eylül 2026 tarihinde yeniden güncellenmiştir.

Politika her yıl Kasım ayında gözden geçirilir. Mevzuatta, Vakfın kurumsal yapısında veya sosyal yardım uygulamalarında önemli bir değişiklik meydana gelmesi hâlinde olağan gözden geçirme dönemi beklenmeden yeniden değerlendirilebilir.

Politikanın uygulanmasından Özürlüler Vakfı Yönetim Kurulu sorumludur. Politika, Vakfın internet sitesinde yayımlanır ve kapsamındaki kişilerin erişimine sunulur.

Politikada yapılacak değişiklikler Genel Kurulun onayıyla yürürlüğe girer.